

Jumalateenistus Nõos P, 10.04.22 kell 11.00, palmipuudepüha

Lektsioonid: Js 50:4–10; Jh 12:12–24

Pihikõne: Kl 3:15

Jutlus: Fl 2:5–11

Laulud: 87 (1–5); 77 (1–3, 4); 85 (1–3); 86 (1–4)

Mõtlege iseenestes sedasama, mida Kristuses Jeesuses: kes, olles Jumala kuju, ei arvanud osaks olla Jumalaga võrdne, vaid loobus iseenese olust, võttes orja kuju, saades inimese sarnaseks; ja ta leiti välimuselt inimesena. Ta alandas iseennast, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani. Seepärast on Jumal tõstnud ta kõrgemaks kõrgest ja annetanud talle selle nime, mis on üle iga nime, et Jeesuse nimes nõtkuks iga põlv nii taevas kui maa peal kui maa all, ja et iga keel tunnistaks: Jeesus Kristus on Issand – Jumala Isa kirkuseks.

Tänases kirjakohas, kaunis varakristlikus hümnis manitseb apostel Paulus meid elama Kristuse koguduses Kristuse vääriliselt. Kuid alustagem veidi kaugemalt.

Meie kirjakohale eelnevas lõigus kutsub Paulus Filipi koguduse kristlasi – ühtlasi ka meid täna siin – üles üksmeelele ja armastusele, et keegi ei teeks midagi kiusu ega auahnuse pärast, vaid peaks alandlikkuses teisi iseendast ülemaks, nii et ükski ei pea silmas mitte ainult oma, vaid ka teiste kasu. Üleskutse on asjakohane – arvatavasti nii Pauluse ajal kui, kindlasti, meie ajal. Sest kõik me näeme ja tunneme ju üksmeele ja armastuse puudumist, kiusu, auahnust, enesekehtestamist, omakasu. Seda nii teistes kui ka iseendas. Ning nõustume arvatavasti sellega, et palju halbu asju meie elus tuleb justnimelt elamisest Pauluse manitsustele vastupidiselt.

Paulus mainib targalt üksmeelt koos armastusega. Sest üksmeelt ilma armastuseta näeme ju igal pool. Röövlisalk, kes läheb röövima, peab olema üksmeelne. Sõjavägi, kes tahab maid vallutada, peab olema üksmeelne. Ja üksmeelne peab olema ka juhtkond, kes oma tahtmist, olgu head või halba, soovib ellu viia.

Kuid üksmeelne armastuses on juba keeruline olla, eriti mis puudutab armastust inimeste vastu. Üksmeelselt on lihtsam armastada isamaad, tööd, harrastust, kunsti või midagi muud mitteinimlikku.

Üksmeelne armastus inimeste vahel on aga palju haruldasem. Seda võib ehk leida kahe inimese puhul või perekonnas, kuid ka sel juhul mitte alati, vaid vahetevahel. Selle vastu töötab meis kõigis elav kius, auahnus, enesekehtestamine, omakasu.

Ent Paulus kutsub meid üles olema üksmeelselt armastav inimeste vastu Kristuse koguduses. Sest vaid seal on see võimalik. Ja mitte seetõttu, et kogudusse on oodatud või satuvad eriliselt armastavad inimesed, vaid seetõttu, et koguduses teisiti ei saagi – koguduse olemuse enda tõttu. Ja selleks olemuseks on Kristus. Ja nüüd jõuamegi tänase kirjakoha juurde.

Paulus alustab seda üleskutsega: „Mõtlege iseenestes sedasama, mida Kristuses Jeesuses.“

See tähendab, et inimesed, kes kogudusega liituvad ning toovad paratamatult kaasa nende südames patu tõttu elava kiusu, auahnuse, enesekehtestamise, omakasu, peavad oma mõtlemises muutuma niisuguseks nagu neist mõtleb Kristus. Ta ütleb Jh 15:4: „Jääge minusse, ja mina jään teisse. Nii nagu oks ei suuda kanda vilja omaette, kui ta ei jää viinapuu külge, nõnda ka teie, kui te ei jää minu külge.“

Kristuses mõtlemine on aga juba hoopis teistsugune kui tavaline inimlik mõtlemine. Ja seda kahel põhjusel.

Esiteks juhib Kristuses inimesi Püha Vaim. Paulus ütleb 1Kr 12:3: „Seepärast ma teatan teile, et ükski, kes Jumala Vaimus räägib, ei ütle: „Neetud olgu Jeesus!“ ning ükski ei suuda öelda: „Jeesus on Issand!“ muidu kui Püha Vaimus. Seega, kui inimene on tõepoolest koguduses kui Kristuse Ihus, siis tahab ta Jeesust pidada oma Issandaks. Kui ta aga seda tahab, siis on tal ka Püha Vaim. Püha Vaimu viljad on aga meile teada (Gl 5:22j): armastus, rõõm, rahu, pikk meel, lahkus, headus, ustavus, tasadus, enesevalitsus.

Teiseks on Kristuses mõtlemine aga tavalisest inimlikust mõtlemisest erinev seetõttu, et sel juhul on

Kristus inimesele eeskujuks.

Sellest kõnelebki meie tänane kirjakoht, arvatavasti üks varakristlik hümn, mis oli olemas juba enne Paulust ja mille Paulus lihtsalt üle võttis, võib-olla sellele veidi juurde lisades. Vaatame siis millist eeskju Kristus inimeste üksmeelseks armastuseks pakub.

Kõigepealt on meil Kristuse puhul tegu Jumalaga. On küll öeldud, et Kristus Jeesus oli Jumala kuju. Kuid siin algkeeles kasutatud sõna μορφή tähendab välist vormi, mis langeb kokku sisemise olemusega, nii et väline vorm on sisemise olemusega täielikus harmoonias. Teisiti öeldes, kogedes Kristus Jeesust, me kogeme Jumalat.

Jumal on aga ülim olend: ta on kõikjal, teab kõike ja valitseb kõike olevat. Tal pole mitte midagi tarvis. Ja ometi on ta ette võtnud ühe teo, nimelt saanud pattulangenud, nõdra, sureliku ja kuradi kütkes elava inimese sarnaseks. Siin on öeldud, et Kristus võttis orja kuju, ehk siis sai ka inimeseks nii, et tema inimlik vorm langes täielikult kokku sisemise olemusega. Teisisõnu, Kristus sai täielikult inimeseks, Naatsareti Jeesuseks.

Kristoloogilise dogma järgi ei kadunud aga tema jumalik olemus kuhugi, vaid Jeesus Kristuses saavad kokku jumalik ja inimlik loomus täies ulatuses.

Pööran nüüd korraks jutu meie igapäevasesse maailma. Selles maailmas olev inimene võib ennast samuti tunda kõigeteadja, kõige üle valitseja ja isegi kõikjal olevana, kontrollides kõiki oma tegevusvaldkondi. Sel juhul on tegemist muidugi ülekantud tähendusega, sest mitte ükski inimene ju Jumala moodi kõige üle olla ei saa. Kuid inimene ise võib ennast tihti peaaegu et jumalaks pidada.

Kas on nüüd tõenäoline, et ta vabatahtlikult loobub iseene olust ja võtab orja kuju? No ei ole! Inimest võib orjusesse sundida, kuid vabatahtlikult ta seda teed ette ei võta. Kui nt Venemaa juhtkond seda praegu teeks, siis lõpeks sõda Ukrainas kohe. Kuid eks ole meis kõigis peidus üks väike jumal, kes tahab olla kõigeteadja ja kõige kontrollija.

See varakristlik hümn aga õpetab meile seda, et sellest väiksest jumalast meie sees tuleb loobuda samamoodi nagu Kristus Jeesus loobus oma jumalikust olust. Jeesus ütleb Mt 20:25jj (ja Mk ja Lk paralleelkirjakohtades) oma jüngreile: „Te teate, et rahvaste valitsejad peremehetsevad nende üle ja suured meelevaldavad nende kallal. Nõnda ei tohi olla teie seas, vaid kes iganes teie seas tahab saada suureks, olgu teie teenija, ja kes iganes teie seas tahab olla esimene, olgu teie sulane, nii nagu Inimese Poeg ei ole tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest!”

See on raske ülesanne, võib-olla kõige raskem ülesanne inimese elus. Kuid Jumal teab seda ja ta on selle ülesande muutnud meie jaoks lihtsamaks. Jeesus Kristus on nimelt selle teekonna esimesena läbi käinud ja valmistanud meile tee ette ära. Meie ei pea tundma selliseid kannatusi nagu Kristus ja surema sellisel viisil nagu Kristus.

Pealegi, nagu juba ülal öeldud, aitab meid Kristuse teekonda järgida Püha Vaim. Tema kingib meile jõu ja n-ö motivatsiooni oma sisemistest ambitsioonidest vabaks saada ning teha midagi sellist, mida meie ego meil teha ei lubakski.

Meie täna kõnealune varakristlik hümn aga ei piirdu ainult ülesandega, vaid kirjeldab ka tasu. Inimene ei pea enda egost loobuma mitte lihtsalt niisama, vaid tal on oodata selle eest ka tasu, pealegi kuninglikku tasu. Sest sellise tasu sai ka Kristus Jeesus.

Loeme nimelt, et Jumal on inimese Jeesuse tema vabatahtliku alanduse tõttu tõstnud „kõrgemaks kõrgest ja annetanud talle selle nime, mis on üle iga nime.“ Teisisõnu, Kristus tuli Jumala juurest, sai inimeseks Jeesuseks, alandas ennast, suri, tõusis üles, läks taeva. Ja nüüd on tema inimlikul nimel Jeesus selline vägi, mida peab kummardama kogu loodu, sh kõik inimesed. Ja nad peavad tunnistama Jumala Poja Jeesus Kristuse Issandaks, et austada seeläbi Jumalat Isa.

Kui meie koguduses võtame eeskujuks Kristus Jeesuse ja saame samamoodi vabaks oma egost, mis dikteerib meile üksmeelse armastuse puudumist, kiusu, auahnust, enesekehtestamist, omakasu, siis on meilgi loota samasugust au nagu see sai osaks Jeesus Kristusele.

Kõlab uskumatult, kas pole! Kas siis meidki tõstetakse kõrgemaiks kõrgeist? Ja kuna kõige kõrgem saab olla ainult üks, siis keda sinna tõstetakse?

Sama küsimus tekkis ka Jeesuse jüngreil, vendadel Jaakobusel ja Johannesel, kui nad tulid Jeesuse

juurde endale taevases kuningriigis tähtsaid kohti broneerima. Nad said küll aru, et kõige kõrgemal nad istuda ei saa, aga vähemalt tipu lähedal olla oleks küll auline!

Jeesus aga vastab vendadele Mt 20:23: „...istuda mu paremal või pahemal käel – ei ole minul seda anda, vaid see antakse neile, kellele mu Isa selle on valmistanud.“ Seega pole mitte ühegi Jeesuse jüngridasi mõelda oma positsioonile taevariigis, vaid täita oma teenimisülesannet.

Siiski lohutab Jumal meid oma apostli Pauluse läbi Rm 8:14, 17: „Sest kõik, keda iganes Jumala Vaim juhib, on Jumala lapsed ... Kui me oleme aga lapsed, siis oleme ka pärijad, nii Jumala pärijad kui Kristuse kaaspärijad; ning kui me koos temaga kannatame, siis meid ka koos temaga kirkastatakse.“

Niisiis, kallid sõbrad, tulgem ja jäägem kogudusse, pidagem Püha Vaimu toel oma alanduses vastu, ja me saame kuningliku tasu!

Aamen.